FISKEHISTORIE FRÅ TANSØY 1981

Faksimile frå Firdaposten i 1981 (dato er ukjent)

Dødstrøytte, lukkelege og ein halv million kroner rikare er (f.v.) Jack Berg, Åge Tansø og Arvid Tansø som saman med Atle og Svein Arne Tansø sleit langa ei veke for å berga storfangsten av makrell som gjekk i landnota deira. (Foto: Aksel Gulbrandsen, Flora)

Amatørar fiska for ein halv million på ei veke

Fem karar frå Tansøy i Flora har siste veka opplevd eit fiskeeventyr som gamle skipparar i distriktet aldri har høyrt maken til. Med ei landnot fanga dei og fekk berga 100 tonn makrell tilsvarande tretten hundre hektoliter til ein verdi av 500-600.000 kroner. Utstyret elles var heller ikkje i tungvektklassen, akkurat. Ei 21 fots snekke utan noko spesialutstyr og to robåtar var alt dei hadde å hjelpa seg med. Det var Atle Tansø som saman med sønene Arvid, Svein Arne og Åge og svigersonen Jack Berg som sto for denne fiskerekorden som det kan bli vanskeleg å slå.

Side 16

Faksimile frå VG i 1981 (dato er ukjent)

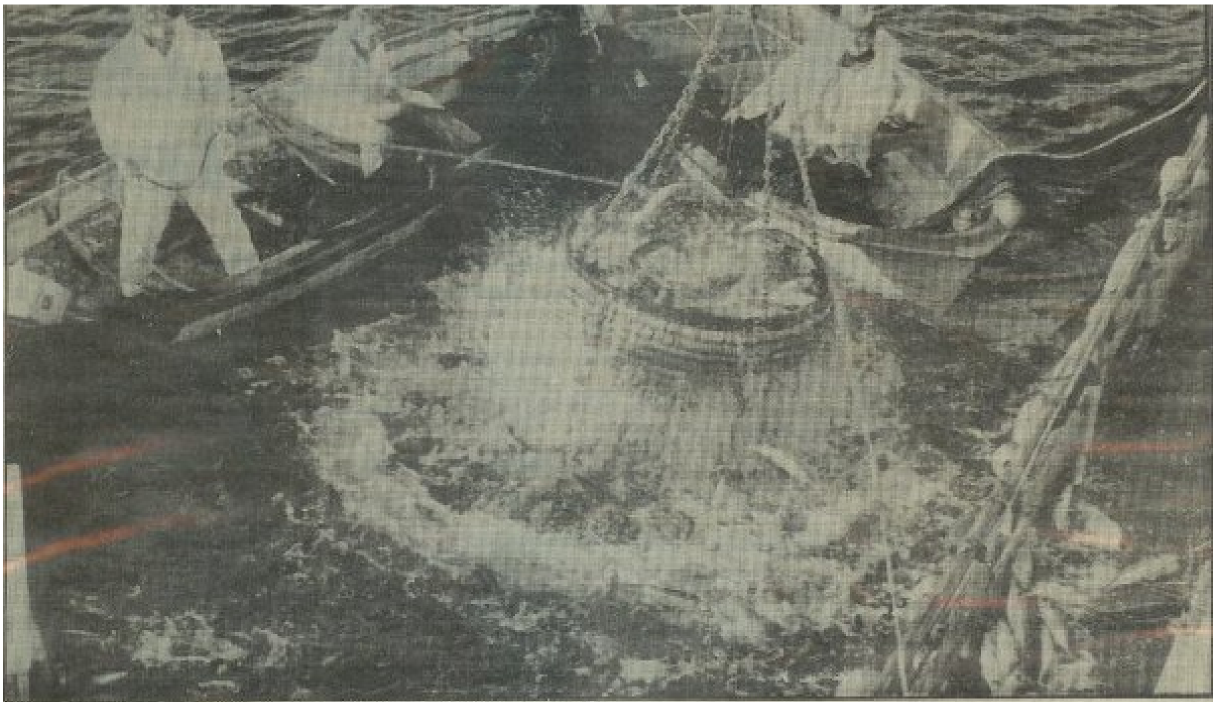

Sjøen har stått i kok av makrell utenfor Flora de siste 14 dagene . . .

Fiske-eventyr

Av KAI-OTTO HANSEN

BERGEN (VG) — De siste 14 dagene har fem karer fra Tansø i Flora kommune vært innblandet i det helt store fiskeeventyret. Det startet torsdag 13. august da gårdbruker Atle Tansø var ute og fisket sammen med yngstesønnen Svein Arne (17). De nyttet hekle, men det var nesten uråd å få den ned i sjøen, som gikk stinn av markell.

Det bar til lands etter skikkelig redskap og mer folk. Tansø fikk med seg ytterligere to sønner — Arvid på 27 og den fire år yngre Åge samt en svigersønn — Jack Berg på 26.

Karene reiste på sjøen med en landnot som var 80 favner i lengde og gikk 12 i dybden — en redskap mange fiskere vil betakke seg for å bruke i dag.

Og storfangst ble det.

Da føringsbåten «Trikken» fra fiskeoppkjøperfirmaet Domstein i Måløy i helgen tok hånd om siste rester av fangsten, kom det for en dag at innholdet i nota hadde vært 92 000 kilo sprellende makrell, som vil bli betalt med en kilopris på mellom fem og seks kroner!

Erfarne fiskere VG har vært i kontakt med, sier at det sikkert vil gå en menneskealder før det igjen gjøres lignende fangst på vår kyst. Og de himler med øynene når de hører om redskapen til Tansø-karene — den tidligere nevnte nota, en lettbåt på 14 fot og en snekke på 21 fot.

Slit

— Ja, det ble et enormt slit for å berge fangsten. De siste dagene har det ikke vært mye søvn, sier Åge Tansø, som gir oss rett i at hans far nok er gårdbruker av yrke.

— Men han pusler litt på sjøen også, så helt og holdent amatører kan vi vel ikke kalles — sier den nest eldste sønnen til gårdbruker Tansø (53), som har gjort det som blant fiskere kalles det store varpet — det alle drømmer om.

Faksimile frå Bergens Tidende i 1981 (dato er ukjent)

Fiskeeventyr utan like i Flora

BT FLORØ: Fem karar frå Tansøy i Flora har opplevd eit fiskeeventyr som gamle skipparar i distriktet aldri har høyrt maken til. Dei fem har ei landnot som er 80 famner lang og 12 famner djup. Då dei like før helga kunne ta opp siste del av makrellen etter over ei vekes strev, var det klårt at fangsten var på kring 100 tonn, og verd mellom 500.000—600.000 kroner.

— Korleis det kjennes?

— Først og fremst er vi uendeleg trøytte. Det utrulege i situasjonen har vel ikkje gått heilt opp for oss ennå, men det vert vel litt av ein dag når vi får pengane på bordet, seier Jack Berg som saman med svigerfaren Atle Tansø og svograne Åge, Svein Arne og Arvid Tansø er meister for ein fiskerirekord det kan bli vanskeleg å slå.

Snekke og robåt

For ikkje berre tok dei desse tretten hundre hektolitrane med ei landnot. Utstyret elles var heller ikkje i tungvektsklassa. Ei 21 fot snekke utan noko spesialutstyr og to robåtar var det dei hadde å hjelpe seg med.

Jack Berg fortel:

— Det var ingenting å sjå på overflata, men vi harpa og oppdaga at makrellen sto tett ned i sjøen. Vi fekk ut nota og harpa igjen. Då skjøna vi at det ikkje var fisk inne i nota, men derimot sto han tett på utsida, og vi tok tak i endane og [illegible] over til motsett land. Eine enden slepte vi 60—70 meter, den andre 3[illegible]0 meter.

Sjøen kokte

Då kokte det overalt, og vi var redde for at det skulle gå galt. Makrellen [illegible] seg mot nota, og dro kavlen ned. Vi gjekk ut med robåtane for å halde kavlen oppe, og ein av båtane heldt på å bli dregen under.

Sleit noten, berga fangsten

Det var spanande minutt, sjølv om vi då ikkje visste kva verdiar vi hadde med å gjere, seier Jack Berg. Hardt arbeid 16 til 17 timar dagleg har det vore etterpå for å få opp fangsten, og nye problem melde seg. Det blåste opp til kuling frå sør, og bølgjene slo to til tre meter til vers mot stranda. I over eit døgn kjempa Tansøy-karane mot naturkreftene. Det sleit vekk over 30 famner av nota, men berga fangsten. Då var det enno 70 tonn makrell att i nota.

Mellom 20 og 30 bruk har kome til etter at denne storfangsten vart kjend. Dei fleste med langt betre og dyrare utstyr enn det Tansøy-karane har. Men det er langt mellom fangstane. Vona lever likevel vidare, for til vanleg kjem makrellinnsiget her i distriktet midt i september.

— Eit landnotkast til over ein halv million kroner. Kva skal dei bruke pengane til, Jack Berg?

— Det har vi ikkje tenkt på ennå, men to av oss har nett bygd [illegible] og då kjem det vel med.

— Kva med investeringar i [illegible] bruket?

— Nei, det ser ut som vi får [illegible] vi skal med utstyret vi har. [illegible] kjøpte vi forresten i fjor for [illegible] kroner, og nota vår kosta 7000 kroner, så vi får seie dei har betalt seg bra, seier Jack Berg, som har arbeid på land og driv fisket som rein fritidssyssel.

Snekka og dei to robåtane ved landnota, medan føringsbåten «Trikken» håvar inn fangsten. (Foto: Aksel Gulbrandsen)

Dei fem storfiskarane. Frå venstre Åge Tansø, Jack Berg, Atle Tansø, [illegible] (Foto: Aksel Gulbrandsen).

Faksimile frå Se og Hør i 1981 (dato er ukjent)

Fant makrellstimen ingen hadde drømt om:

HER HÅVER DE INN E

I seks dager slet de fem med å få fangsten til lands. Som man ser – havet koker for bare makrell. Nå venter de bare på det store oppgjøret – over 500.000 kroner.

En slik landnot brukte de fem storfiskerne. Atle Tansø har med dette skrevet Fiskehistorie med stor F.

Alle fem med den sunnrevene landnota mellom seg. Uvær, samt den enorme makrellstimen tok med seg over 20 favner av redskapen. Båtene holdt også på å stryke med under innhovingen.

Fem trette storfiskere. Fra venstre: S Tansø, Åge Tansø og Arvid Tansø.

[illegible]
Fem karer fra Florø fant makrellstimen [illegible] hadde drømt om. Her håver de inn over en halv million kroner!

Ordtaket heter «saken er biff». I Florø på Vestlandet har herrene Jack Berg, Åge, Atle, Arvid og Svein Arne, alle med etternavnet Tansø, endret dette til:

«Saken er makrell!»

Forleden innhentet de fem en makrellfangst som ingen tidligere har sett maken til. Gamle, garvete fiskere gnidde seg i øynene, mens andre trodde de drømte. Nærmere 100 tonn leverte de fem storfiskerne på under seks dager. Nå venter de bare på oppgjøret. Over en halv million kroner vil snart stå til deres disposisjon.

– Jeg har aldri sett så mye makrell i hele mitt liv, forteller Jack Berg til Se og Hør. – Jeg tror ikke jeg overdriver særlig mye når jeg sier at det enkelte ganger var mulig å gå tørrskodd fra den ene båten til den andre.

Sjøen gikk stinn

Dette fantastiske fiskeeventyret begynte da gårdbruker Atle Tansø (52) og yngstesønnen Svein Arne (16) dro på sjøen for å hekle litt makrell. Men det viste seg ganske fort at det

[...]N FORMUE!

var umulig å få redskapen ned i dypet. Sjøen rundt båten var nemlig stinn av fisk. De to hadde ingenting annet å gjøre enn å dra til lands etter bedre redskap og flere folk.

– Vi dro ut med en landnot på rundt 80 favner – eller 145 meter, forteller Jack Berg. – Vi skjønte imidlertid straks at dette ikke var godt nok redskap. Men samtidig var vi klar over at noe av makrellen likevel kunne berges i land.

100 tonn i noten

– Forskrekkelsen ble derfor stor da vi konstaterte at hele makrellstimen med ett befant seg i garnet. Det viste seg at vi en tid hadde nærmere 100 tonn i noten.

Bergingen av fangsten foregikk ikke helt uten dramatikk. Flere ganger var det nære på at småbåtene holdt på å bli dratt under. Vi arbeidet på spreng i 16–17 timer hver eneste dag. På slutten satte uværet inn. Dette resulterte i at vi mistet 20 favner av landnoten, samt en del av makrellen.

Men vi har ingen grunn til å klage. Selv om vi slet fryktelig, var det likevel moro. Jeg ville ikke ha vært denne opplevelsen foruten, sier Jack Berg.

Nye hus skal betales

– Hva skal pengene brukes til?

– Jeg vil i alle fall ikke få problemer med å bruke opp pengene. Vi flyttet for kort tid siden inn i nytt hus, og dette skal betales.

Nå er det også slik at Atle og Arvid Tansø og meg eide den noten som ble brukt, sier Berg. – Etter gamle fisker-regler skal 30 prosent av brutto inntekt først deles mellom dem som eier redskapen. Deretter skal resten deles likt mellom alle fem.

Dermed skulle jeg være et 6-sifret beløp rikere med det aller første. Det er nesten for godt til å være sant, sier Jack Berg, en av de fem som har skrevet Fiskehistorie med stor F.

Arne Tansø, Jack Berg, basen Atle

TEKST: JOHN STRANDMO
FOTO: AKSEL GULBRANDSEN